

A Magyar Nyelvjárások közleményeinek alakításmódjáról

Az alábbi összefoglaló elsősorban a Magyar Nyelvjárások technikai szerkesztéséhez készült, azonban ezeknek a formai követelményeknek hasznát vehetik a Magyar Nyelvjárások szerzői és a kiadványkészítéssel ismerkedő egyetemi hallgatók is (elsősorban a cikkek formai-technikai kivitelezése terén).

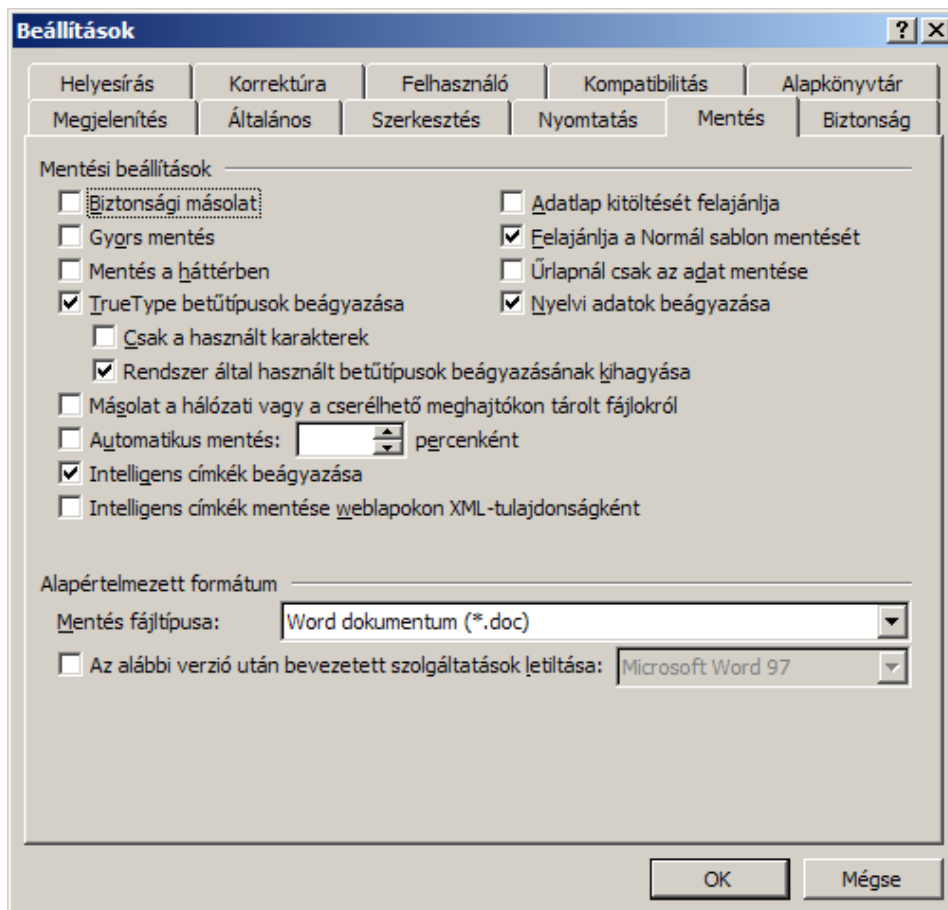
Az itt olvasható szöveg természetesen nem foglalkozik a tipográfiai és (szöveg)szerkesztői alapismeretek bemutatásával, akit ezek a témakörök érdekelnek, nagy mennyiségben találhat forrást hozzájuk. Ajánlatos ezek közül legalább az alábbiak ismerete:

- Tipográfia (írás számítógéppel): http://szabadbolcseszlet.elte.hu/index.php?option=com_tananyag&task=showElements&id_tananyag=19
- <http://epika.web.elte.hu/> (rengeteg információ, példa, segédlet a szövegszerkesztéstől a kéziratgondozáson át a szerkesztésig)

A Magyar Nyelvjárások szerzőihez

Kérjük szerzőinket, hogy a Magyar Nyelvjárásokba szánt kézírataikat Word szövegszerkesztővel készítsék el, illetve lehetőleg Word (elsősorban Word 2003) formátumban, ha ez nem lehetséges, akkor RTF, esetleg TXT) formátumban elmentve juttassák el a technikai szerkesztőknek. Ha szövegükben speciális betűkészletet használtak, akkor ezeket a fontokat is — azon túl, hogy a g y a z z á k i s b e a fájlba (ennek módját ld. a következő oldalon található ábrán) — küldjék el szövegükhöz csatolva. Az ilyen speciális betűket tartalmazó kéziratokat kérjük olyan PDF formátumban is elküldeni, amelyik pontosan megőrzi az eredeti fontokat!

A Magyar Nyelvjárások szövegeinek alapbetűkészlete a Windowsban megtalálható Times New Roman, a magyar egyezményes és a finnugor fonetikus átírási betűt, a nyelvészeti jeleket, régies karaktereket, valamint a kövér betűstílust pedig a DE Magyar Nyelvtudományi Tanszékén készített *Times New 1–5Diacritical* betűkészletekből szedjük. Amennyiben egy tanulmány nagyobb számban tartalmaz a Times New Roman betűcsaládból hiányzó betűket, kérjük szerzőinket, hogy a <http://mnytud.arts.unideb.hu/mnyj/phonfont.htm> címről töltsék le a szükséges fontokat, és ezeket használják a szövegben.

1. ábra. TrueType betűtípusok beágyazása

A kéziratok elküldése történhet floppy-n vagy CD-n, bár a legegyszerűbb a technikai szerkesztőnek csatolt fájlként e-mailben elküldeni. **Nem szövegszerkesztővel készített (= nem elektronikus formátumban küldött) cikkeket csak kivételes esetben áll módunkban elfogadni.**

A Magyar Nyelvjárások publikációinak elkészítéséhez használhatják az előre elkészített, a <http://mnyj.unideb.hu> címen elérhető Word sablonfájlokat, melyek segítségével külön formázás nélkül is a Magyar Nyelvjárások formátumában, megfelelő betű- és bekezdésbeállításokkal dolgozhatnak.

A Magyar Nyelvjárások közleményeinek alakításmódja kapcsán általánosságban elmondható, hogy olyan, részben szokásos, részben egyedi megoldások jellemzik, amelyek a magyar nyelvészet hagyományos és újabb kiadványkészítési gyakorlatából kristályosodtak ki, de amelyek nem esnek pontosan egybe egyetlen magyarországi kiadványéval sem. Általános tájékoztatóként a BENKŐ

LORÁND által a Magyar Nyelv szerzői számára összefoglalt elveket ajánlhatjuk az érdeklődők figyelmébe (Tudnivalók a Magyar Nyelv közleményeinek alakításmódjához. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 129. sz.), továbbá GYURGYÁK JÁNOS (Szerkesztők és szerzők kézikönyve) és VIRÁGVÖLGYI PÉTER (A tipográfia mestersége számítógéppel) könyvét, bár az ezektől való eltéréseink meglehetősen nagyok is lehetnek.

A Magyar Nyelvjárásokban a következő kiemelésformákat használjuk:

kurzív (nyelvi adatok kiemelésére)	<i>normál kurzív</i> (dőlt, italic) betűstílussal	A kurzivált szóhoz a toldalékot kötőjellel kell kapcsolni (<i>séd</i> -del); a tapadó írásjelek (pont, kettőspont, vessző, pontosvessző, kis- és nagyköjtőjel, felkiáltó- és kérdőjel, hármaspont, idézőjelek, aposztróf, zárójelek) szintén kurzívak.
kapitálchen (szaktudományi szerzők nevének kiemelésére)	KAPITÄLCHEN (kis kapitális, kis nagybetű, small caps) betűstílussal	A szóhoz a toldalékot közvetlenül kell kapcsolni (BÄRCZIVAL), a többjegyű betűvel kezdődő nevek első betűjének csak az első eleme nagybetű (CZUCZOR).
félkövér (címek és mondanivaló tagolására szolgáló számok, betűk, kiemelésére)	félkövér (bold, semibold) betűstílussal	A szóhoz a toldalékot kötőjellel kell kapcsolni (séd -del); a tapadó írásjelek általában szintén félkövérek.
kövér (címszavak kiemelése, szemben az utaló címszavakkal)	kövér (bold, extrabold) betűstílussal	Ld. a félkövérnél.
ritkítás (értelmi kiemelés jelölésére)	3 p o n t t a l r i t k í t v a	A szóhoz tartozó toldalékot és a tapadó írásjeleket is r i t k í t a n i kell a szó előtt és után álló szóközrel együtt.
ritkított kurzív (szöveg vagy mondat terjedelmű nyelvi adat közlésén belüli kiemelésre)	<i>k u r z í v r i t - k í t v a h á - r o m p o n t - t a l</i>	Ld. a kurzívnál és a ritkítottnál.

Kérjük szerzőinket, hogy ügyeljenek a magyar helyesírás azon szabályainak betartására, amelyeknek megszegésére a számítógép billentyűzete csábíthat:

1. Vigyázzanak a tapadó és nem tapadó írásjelek pontos gépelésére! A mondatot, tagmondatot záró írásjelek tapadnak, tehát szóköz nélkül járulnak az előtük álló szóhoz, de utánuk — a bekezdésvégi helyzettől eltekintve — *m i n d i g* van szóköz. Ilyen a pont, a kettőspont, a vessző, a pontosvessző, a kérdőjel és a felkiáltójel. A páros írásjelek közül a zárójelek és az idézőjelek, valamint a jelentés megadást mutató félidézőjelek nyitó tagja az őt követő, a záró tag pedig az őt megelőző szóhoz tapad. Szóköz az első tag előtt, illetve a záró tag után áll. Nem kell szóköz, azaz mindkét oldalán tapad a nagykötőjel, viszont szóköz áll a gondolatjel előtt és után is. (A gondolatjel és nagykötőjel megkülönböztetésére ld. az AkH.¹¹ 246., 248. b), 250–252., 256. b)–c), 258., 259., illetve 263. pontját.) Ha a páros írásjelek záró tagja után egyes írásjel vagy bekezdésvég következik, a szóköz természetesen elmarad.

2. Ügyeljenek az egyes írásjelek helyes megjelenítésére!

A Magyar Nyelvjárások a magyar tipográfiai gyakorlattal ellentétben megkülönbözteti a félkvirt nagykötőjelet: *– n dash* (Alt + 0 1 5 0) vagy Ctrl + numerikus (-)¹, és a gondolatjelet: *— m dash* (Alt + 0 1 5 1) vagy Ctrl + Alt + numerikus (-), továbbá a (kis)kötőjelet vagy más funkciójában elválasztójelet (ez megtalálható közvetlenül a billentyűzeten, ANSI kódja: Alt + 4 5).

Nem használható a két alsó (nyitó), illetve felső (záró) vesszőből összetett „idézőjel” (Alt + 0 1 3 2) és (Alt + 0 1 4 8) helyett a "macskaköröm", s ügyelni kell arra is, hogy az általában a jelentés megadására használt 'apoztróf' (felső vessző, Alt + 0 1 4 6) nem azonos a 'fél macskakörömmel'.

Nem árt tudni, hogy a »belső idézőjeleket« se >>két „kacsacsőrrel”<< írjuk: jelük: Alt + 0 1 8 7 és Alt + 0 1 7 1.

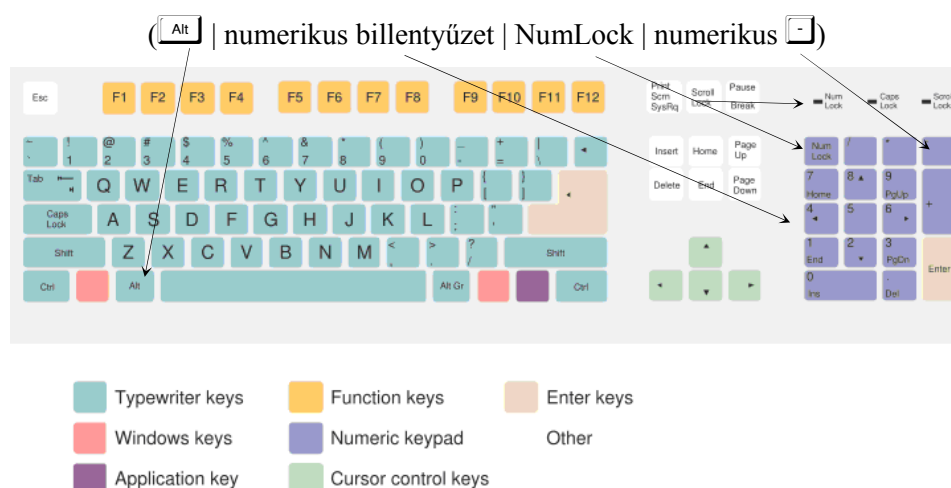
Ritkább hiba, de szintén kerülendő az /egyenes per jel/ alkalmazása az (ívelt zárójelek) helyett.

3. Fontos tudni, hogy a nyelvészetben speciális jelentésben használt kiskötőjel esetében — leginkább a toldalékok előtt állva (pl. -ság, -ség), vagy ha a kötőjelet tapadó írásjel követi (pl. ló-, lova-) —, mikoris nem szeretnénk, ha az kötőjel után következő betűk új sorban kezdődnének, nem a szokásos kötőjelet, hanem az egyes szövegszerkesztőkben különböző módon (a Word esetében a Ctrl + Shift + - kombinációval) beírható ún. nem törhető kötőjelet kell alkalmazni.

4. A Magyar Nyelvjárások szövegeiben (pontosabban az írások törzsszövegében, de nem a bibliográfiákban) a könyvek, tanulmányok, fejezetek stb. c í - m e i t n e m emeljük ki sem dőlt szedéssel, sem máshogyan. Amennyiben a

¹ A NumLock (a számítógép-billentyűzet sematikus ábráját ld. a következő oldalon) legyen bekapcsolva!

cím jellege vagy a szövegekörnyezet sajátosságai miatt nem egyértelmű a cím terjedelme, abban az esetben a címeket idézőjelbe tesszük. (Ha egy szövegben feltűnően/jellemzően sok idézőjelek között megadott cím található, akkor lehetőleg törekszünk az egységességre, és a szöveg idézőjelet „nem kívánó” címeit is idézőjelek közé tesszük.)

2. ábra. Néhány fontosabb billentyű elhelyezkedése

5. A kettőspont elsősorban mondaton belüli írásjel: éppen ezért az utána következő tagmondat általában kisbetűvel kezdődik. (Kivételes esetben — ha a új bekezdés vagy felsorolás kezdődik utána — természetesen előfordulhat a kettőspont után is nagybetű.

A tipikus számítógépes hibák közül még az alábbiakra szeretnénk figyelmüket felhívni:

6. Az évkönyvbe szánt szöveg tartalmi és technikai javítások miatt (szerkesztés, másik szövegszerkesztőbe tördelés, nyomtatóátállítás stb.) valószínűleg nem pontosan ugyanabban a formában fog megjelenni, mint amilyenben a szerzője elkészítette. Éppen ezért a szövegben csak azokat a formázásokat szabad végrehajtani, amelyek a későbbiekben nem okozhatnak zavart a szöveg tördelésében. Kérjük, kerüljék a tabulátorok használatát, és ne használjanak szóközöket se a szavak „beállításához” (vagyis ne legyenek a szövegben tabulátorok, és ne szerepeljen a szövegben egymás mellett egynél több szóköz). A szövegtagolást bekezdésformázással és (vonalazás nélküli) táblázatok alkalmazásával oldják meg, vagy tekintsenek el a formázástól, és inkább egy mellékelt mintán, sablonon vázolják formázási elképzelésüket.

7. Nem szükséges a szavak sorvégi elválasztása sem. Amennyiben mégis szükségesnek látják, akkor csakis a feltételes elválasztójelet (a Word esetében

Ctrl + [ ] használják erre, ez ugyanis csak akkor jelenik meg a szövegben, ha sorvégére kerül, egyéb esetekben, például a szöveg áttördelésekor nem látszik (a nyomtatásban sem).

Olyan hosszú, ám nem szószerű alakokban, mint például az internetcímek, amelyekben nincsenek szóközök, és nem célszerű bennük az elválasztójelek használata sem, mert ez zavart okozhat az értelmezésükben, célszerű az úgynevezett szélesség nélküli szóközt beszúrni az elválasztás helyére. Ez sor közben vagy a sor végére kerülve nem látszik, ellenben szóközként viselkedve megengedi a hosszú alak e jel után következő részének az új sorba törését. Jele a unicode szabvány szerint: 200B.²

8. Bizonyos egybetartozó, rövidítést is tartalmazó kifejezések esetében nem szerencsés, ha a kifejezés második fele külön sorba kerül, például a számok és mértékegységek (12 kg), egybetartozó fogalmak (V. kerület), rövidítések (i. m., i. h.). Ezek esetében a kifejezés tagjai közé ún. nem törhető szóközt írnak (a Word esetében Ctrl + szóköz).

Nem törhető szóközt használunk a sor eleji felsorolás (pl. a felsoroló gondolatjelek után) és számozás esetében is (pl. a számozott bekezdések elején vagy a lábjegyzetek indexében álló számok után), hogy a sorkizárás miatt ne legyenek eltérő szélességűek a szóközök ezeken a helyeken.

9. A ([{zárójelek}]) — sorrendjük {[lehet fordított]} is — „»idézőjelek«” hierarchiáját, az elválasztójelek, kötőjelek, gondolatjelek használati módját és egyéb írásjel-használati szabályokat ld. az AkH.¹¹ 250–275. pontjában.

10. Inkább tipográfiai, mint helyesírási hibák elkerülése végett ügyeljenek rá, hogy a kisebb számokat inkább betűvel írják, valamint hogy a szövegben szereplő rövidítések teljes alakjukban kiírva szerepeljenek.

11. A páros írásjelek betűstílusa függetlenül attól, hogy milyen távol állnak egymástól, mindig azonos. (Nem lehet tehát egy zárójel nyitó tagja álló, záró tagja pedig dőlt szedésű.) A páros írásjelek általában normál álló betűk, dőlt vagy kövér szedésük csak akkor indokolt, ha a páros írásjelekkel határolt szöveg is mind a két oldalán ilyen stílusú. — Néha (amennyiben nagy távolságra, első sorban ha különböző oldalon áll a páros írásjel két tagja; vagy ha valami ezt különösen indokolja) előfordulhat, hogy az írásjel nyitó és záró tagja eltérő stílusú.

A hivatkozásról

A Magyar Nyelvjárások a hagyományos (rövidítéses) hivatkozás helyett a szerző_(család)neve évszám: oldalszám típusú (a tanulmány végén álló iroda-

² A unicode-ok használata a Wordben: a négy karakterből álló kódot be kell gépelni, majd ezután az Alt + X billentyűt lenyomva a négy karakter átalakul a kívánt jellé. Az Alt + X „visszafele” is működik: ha egy betű után lenyomja az Alt + X-et, akkor a betű helyén annak unicode-ja lesz látható.

lomjegyzékkel kiegészülő „modern”) hivatkozásokat támogatja (pl. BÁRCZI 1956: 14). (Amennyiben a szerző családneve kevés az azonosításhoz, keresztnévének kezdőbetűjét is kiírjuk (pl. BALÁZS J. 1980: 11 vagy L. HAKULINEN 1967: 17), vagy ha a kezdőbetűk is megegyeznek, a teljes keresztnévet (pl. BENKŐ LORÁND 1981: 122).

A modern hivatkozási rendszer egyik alapelve, hogy lehetőleg hivatkozásként sem használ rövidítéseket, ezért az *i. m.* (‘idézett mű’, csak könyvre használva), *i. h.* (‘idézett hely’, nem könyvnyi terjedelmű műre használva), *uo.* (‘ugyanott’) rövidítések csak a legelkerülhetetlenebb helyzetben fordulhatnak elő³ (helyettük inkább a *név évszám: oldalszám* áll). Nem alkalmazzuk a folyóiratok (Nyr., MNy. stb.) és sorozatok (NytudÉrt., MNyTK. stb.) közismert rövidítéseit sem, ezeknek a hagyományos hivatkozásban rendszerint rövidítésükkel szerepeltetett periodikának a nevét a szövegben és az irodalomjegyzékben is teljes formájukban kiírva szerepeltetjük.⁴

Rövidítést csak bizonyos kézikönyvek, lexikonok, szótárak, adattárak, forráskiadványok, összefoglaló (sokszerzős) könyvek (TESz., FNESz., ÉKsz. stb.) és egyes szerzőkhöz nem köthető (pl. interneten publikált) művek esetében használunk. Ezeket az alkotásokat bibliográfiai leírásukkor a rövidítéseik alá soroljuk be az irodalomjegyzék betűrendileg megfelelő helyére. (Lényeges, hogy ezek a rövidítések is inkább csak a hivatkozásokban forduljanak elő, szöveg közben lehetőleg kerülni kell használatukat!)

A hivatkozásokat a szövegben (és nem lábjegyzetben) kell elhelyezni: ez történhet a szövegezésbe beépítve vagy (jellemzőbben) zárójelben megadva. Amennyiben a szerző neve közvetlenül a hivatkozás előtt előfordul a szövegben, a zárójelben elegendő csak az évszámot megadni. A hivatkozott helyek oldalszámait mindig közölni kell, kivéve azokat az eseteket, amikor egész művekre hivatkozunk.

³ Amennyiben mégis alkalmazzuk, a rövidítések használatakor a szerző neve és a rövidítés közé kettőspontot teszünk: BÁRCZI: *i. m.*, GOMBOCZ: *i. h.*; BALASSA: *uo.* Amikor a rövidítések nem pontosan az előzőleg hivatkozott oldal(ak)ra vonatkoznak, akkor természetesen oldalszámnak is követnie kell a rövidítést: *i. m.* 45; LAZICZIUS: *i. h.* 244.

⁴ A modern hivatkozási rendszerben és a hozzá kapcsolódó irodalomjegyzékben azért nem szabad rövidítéseket használni, mert az sértené azt az alapelvet, hogy egy-egy mű minden információt megad a benne előforduló technikai megoldásokról. (Ez az alapelv egyrészt abból indul ki, hogy egy adott kiadvány nem egy belterjes, egymást félszavakból is megértő kis kör számára készül, hanem mindenkinek, aki a benne foglaltak iránt érdeklődik, legyen az magyar vagy külföldi, nyelvész vagy nem nyelvész. Másrészt a rövidítések használata nem felel meg a könyvészeti leírásokban alkalmazott vagy a tudományos orgánumban napjainkban használatban lévő megoldásoknak sem.) Példával illusztrálva: ha egy Magyar Nyelvőrben publikált cikket bibliográfiai tételként szerepeltetve megjelenési helyként a *Nyr.* rövidítést adnánk meg, akkor az irodalomjegyzékben (vagy egy rövidítésjegyzékben) szerepelnie kellene a *Nyr.* jelentésének is, valahogy így: *Nyr.* = *Magyar Nyelvőr* (folyóirat) 1– (1872–). Vö. fent a szövegben a következő bekezdésben írottakkal!

A rövidítések fentebb említett kerülésével (és a tipográfiai gyakorlattal) összhangban az oldalszámokat mindig teljes formájukban szerepeltetjük, azaz az 12. és a 15. oldal közötti, vagy a 625. és a 627. oldal közötti lapszámokat nem „12–5” vagy „625–7”, hanem „12–15” és „625–627” formában adjuk meg.

A zárójelben elhelyezett pusztán hivatkozás nem minősül önálló mondatnak, ennek a felfogásnak a tudatosítása a hivatkozás környéki írásjelhasználat miatt lényeges. A zárójelben közölt adatokat érdemes úgy felfogni, mintha a zárójelbe foglalt rész egyetlen szó lenne abban a mondatban, amelyikbe vagy amelyik végére beszúrták, ezért a (tag)mondatzáró írásjelek a zárójel után állnak, kivéve azt az esetet, amikor a zárójelben egy teljes, önálló mondat szerepel.) Például:

Így a két hangaspektust egyrészt nem különítjük el oly szigorúan egymástól, másfelől pedig nem a saussure-i kiindulású elképzelések nyomán haladva, hanem a ROSCH-féle prototípus-elmélet mentén értelmezzük (ez utóbbit lásd 1978, ROSCH–MERVIS 1975, 1976, kognitív pszichológiai vonatkozásban vö. még például KOVÁCS 2003: 203–6, RAGÓ 2007: 291–306, kifejezetten nyelvészeti alkalmazásához pedig többek között WARDHAUGH 2002: 209–10).

...amit pedig a kicsik a normál tónusú beszédnél sokkal jobban kedvelnek (GOPNIK–MELTZHOFF–KUHLE 2005: 140, 179–80, GÓSY 2005: 299; általánosabban, a babáknak a nem nyelvi hangokkal szemben az emberi beszéd iránti kitüntetett figyelméről lásd GÓSY 1989: 183–4, illetve LUKÁCS 2006: 97).

Az irodalomjegyzékről

1. Könyvleírás adatai:

SZERZŐ NEVE (ha a szerző ismeretlen: [Név nélkül]), vagy szerkesztő: SZERKESZTŐ NEVE szerk.

(Kiadás éve): (ha a kiadás éve ismeretlen: [é. n.]

Cím. (ha a mű címe ismeretlen: [Cím nélkül].)

Párhuzamos cím.

(Alcím).

Kötetszám. (Római számmal)

Kötetcím.

Hányadik kiadás.

Sorozat.

(A mű jellege). (Kézirat. Diákköri dolgozat)

Kiadás helye, (ha a kiadás helye ismeretlen: [H. n.]

Kiadó.

Például:

BENKŐ LORÁND főszerk. (1991): *A magyar nyelv történeti nyelvtana I. (A korai ómagyar kor és előzményei)*. Budapest, Akadémiai Kiadó.

vagy:

TNYt. I. = BENKŐ LORÁND főszerk. (1991): *A magyar nyelv történeti nyelvtana I. (A korai ómagyar kor és előzményei)*. Budapest, Akadémiai Kiadó.

BÁRCZI GÉZA (1932): *A „pesti nyelv”*. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai 29. sz. Budapest, Magyar Nyelvtudományi Társaság.

BÁRCZI GÉZA (1941): *Magyar szófejtő szótár*. Budapest, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda.

vagy:

BÁRCZI: SzófSz. = BÁRCZI GÉZA (1942): *Magyar szófejtő szótár*. Budapest, Királyi Magyar Egyetemi Nyomda.

KISS LAJOS (1988): *Földrajzi nevek etimológiai szótára*. I–II. Negyedik, bővített és javított kiadás. Budapest, Akadémiai Kiadó.

vagy:

FNESz.⁴ = KISS LAJOS (1988): *Földrajzi nevek etimológiai szótára*. I–II. Negyedik, bővített és javított kiadás. Budapest, Akadémiai Kiadó.

ZOLNAY VILMOS–GEDÉNYI MIHÁLY (1945): *A magyar fegyűnyelv szótára*. I–XXIV. füzet. (Kézirat). Budapest, 1945–1962, 1967.

TEMESI MIHÁLY (1980): *A magyar nyelvtudomány. (Irányok és eredmények a felszabadulás óta)*. Budapest, Gondolat Könyvkiadó.

2. Könyvben, sorozatban megjelent cikk vagy könyvrészlet leírásának adatai:

SZERZŐ

(Megjelenés éve):

Cím.

Párhuzamos cím.

(Alcím).

In: *A könyv/Sorozat* (ld. az 1. pontban fentebb), amelyben megjelent

Tól–ig oldalszám.

Például:

BENKŐ LORÁND (1988): Irodalmi nyelv — köznyelv. In: KISS JENŐ–SZÜTS LÁSZLÓ szerk.: *A magyar nyelv rétegződése. (A magyar nyelvészek IV. nemzetközi kongresszusának előadásai)*. Budapest, Akadémiai Kiadó. I,⁵ 15–33.

⁵ A könyvek köteteit római számmal jelöljük, és e kötetet jelző római számtól az oldalszámot vesszővel választjuk el. A folyóiratok, periodikák, sorozatok, évkönyvek köteteit vagy évfolyamát arab számmal adjuk meg, e szám és az oldalszám között pedig kettőspont áll.

HETZRON RÓBERT (1980): Ízelítő a magyar tonoszintakszisból. In: IMRE SAMU–SZATHMÁRI ISTVÁN–SZÜTS LÁSZLÓ szerk.: *A magyar nyelv grammatikája. (A Magyar Nyelvészek III. Nemzetközi Kongresszusának előadásai.)* Nyelvtudományi Értekezések 104. sz. Budapest, Akadémiai Kiadó. 389–398.

3. Folyóiratban, évkönyvben (az évfolyamon belül folyamatos oldalszámozást használó periodikában) megjelent cikk vagy könyvrészlet leírásának adatai:

SZERZŐ

(Megjelenés éve):

Cím.

Párhuzamos cím.

(Alcím).

Periodika címe

Évfolyama(:)

Tól–ig oldalszám.

Például:

BÁRCZI GÉZA (1931–1932): A „pesti nyelv”. *Magyar Nyelv* 27 (1931): 228–242, 284–295, 28 (1932): 85–96.

BÁRCZI GÉZA (1950): Egy régi adat a magyar tolvajnyelvre. *Magyar Nyelv* 46: 276–277.

4. Folyóiratban, heti- és napilapban, újságban (az évfolyamon belül nem folyamatos oldalszámozást használó periodikában) megjelent cikk vagy könyvrészlet leírásának adatai:

SZERZŐ

(Megjelenés éve):

Cím.

Párhuzamos cím.

(Alcím).

Periodika címe

Évfolyama/szám

(Év. hónap nap.):

Tól–ig oldalszám.

Például:

KOVALOVSKY MIKLÓS (1963): Az ifjúság nyelvéről. *Valóság* 6/5: 66–75.

KOVALOVSKY MIKLÓS (1963): Az ifjúság nyelvéről. *Somogyi Néplap* 20/203 (1963. szeptember 1.): 5.

5. Csak interneten publikált munkák leírása:

Az interneten is hozzáférhető munkák esetében meg lehet adni az internet-elérésüket is a (fentebbi 1–4. pontokban felsorolt szempontok alapján leírt) bibliográfiai tételek befejező részeként.

Például:

FEHÉR KRISZTINA (2008): Grammatika és hangsorminta. *Magyar Nyelvjárások 46*: 21–54. URL: <http://mnytud.arts.klte.hu/feherk/hangsorminta.pdf>.

A csak az interneten publikált művek esetében természetesen az internetes elérés felvétele nem fakultatív, hanem a cíMLEÍRÁS kötelező része, viszont a cíMLEÍRÁS egyebekben mindenben megfelel a fentebb leírt típusok cíMLEÍRÁSÁNAK. (Az persze előfordulhat, hogy magában az adott cikket tartalmazó oldalon nem találunk meg minden szükséges információt a hivatkozott műről: ez esetben szét kell nézni a fájl könyvtárában vagy a fölötte levő könyvtárakban is.) Az internetes cikkek esetében a publikálás évének a fájlban megadott év (ez lehet évfolyam vagy az utolsó frissítés időpontja is) minősül, ha van ilyen. Ha a fájlban nem találunk a publikálás évére való utalást, akkor magának a fájlnak a dátumát (mikor mentették utoljára) adhatjuk meg a megjelenés évének, vagy végsősoron a saját letöltésünk évét is megadhatjuk, amikor a szövegre rábukkantunk, kinyomtattuk stb. Mivel az interneten közölt publikációk módosulhatnak vagy „eltűnhetnek”, a cíMLEÍRÁSBAN mindenképpen szükséges megadni az adott mű letöltésének dátumát is az általunk használt szövegverzió azonosíthatóságához.

Például:

MOLNÁR CECÍLIA (2004): Szenvedő szerkezet. *Szabad Változók 1. sz.* URL: <http://www.szv.hu/kritika/szenvedo-szerkezet>. (2009. 12. 29.)

Internetes szövegek esetében gyakori eset, hogy bizonyos bibliográfiához szükséges adatok hiányoznak. Ha ezeket sehonnan nem lehet kideríteni, akkor kénytelenek vagyunk ezek közlésétől eltekinteni. Még az is előfordulhat, hogy egy internetes oldalnak se a szerzőjét, se a címét nem ismerjük. Ekkor a hivatkozhatóság miatt rövidítéssel kell felvennünk a bibliográfiába.

Például:

WikiSzleng (2007): Szleng. In: *Wikipédia. (A szabad enciklopédia)*. URL: <http://hu.wikipedia.org/wiki/Szleng>. (2007.02.13.)

Rövidítések

AkH.¹⁻¹¹ = *A magyar helyesírás szabályai*. 1–11. kiadás. Budapest, Akadémiai Kiadó.

ÉKsz.² = PUSZTAI FERENC főszerk. (2003): *Magyar értelmező kéziszótár*. Második, átdolgozott kiadás. Budapest, Akadémiai Kiadó.

ÉrtSz. = BÁRCZI GÉZA–ORSZÁG LÁSZLÓ főszerk. (1959–1962): *A magyar nyelv értelmező szótára*. I–VII. Budapest, Akadémiai Kiadó.

- EtSz. = GOMBOCZ ZOLTÁN–MELICH JÁNOS (1914–1944): *Magyar etymologiai szótár*. I–II. Budapest, Magyar Tudományos Akadémia.
- EWUng. = BENKŐ, LORÁND Hrsg. (1992–1997): *Etymologisches Wörterbuch des Ungarischen*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- FNESz.⁴ = KISS LAJOS (1988): *Földrajzi nevek etimológiai szótára*. I–II. Negyedik, bővített és javított kiadás. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- FŐNMÍSz. = TIMKÓ GYÖRGY szerk. (1971): *A földrajzi nevek és megjelölések írásának szabályai*. (Helyesírási és tipográfiai tanácsadó). Budapest, Akadémiai Kiadó.
- Gy. = GYÖRFFY GYÖRGY (1963–1987): *Az Árpád-kori Magyarország történeti földrajza* I–III. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- HKsz. = DEME LÁSZLÓ–FÁBIÁN PÁL szerk. (1988): *Helyesírási kézisztár*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- HTsz. = DEME LÁSZLÓ–FÁBIÁN PÁL szerk. (1961): *Helyesírási tanácsadó szótár*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- IdSzKKSz. = BAKOS FERENC szerk. (1973): *Idegen szavak és kifejezések szótára*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- KMTL. = KRISTÓ GYULA főszerk. (1994): *Korai magyar történeti lexikon (9–14. század)*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- MNyA. = BÁRCZI GÉZA főszerk. (1968–): *A magyar nyelvjárások atlasza*. I–. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- MG. = KESZLER BORBÁLA (2000): *Magyar grammatika*. Budapest, Nemzeti Tankönyvkiadó.
- MTsz. = SZINNYEI JÓZSEF szerk. (1893–1901): *Magyar tájszótár*. I–II. Budapest, Hornyánszki.
- NéprLex. = ORTUTAY GYULA főszerk. (1977–1982): *Magyar néprajzi lexikon*. I–V. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- NSz. = *Akadémiai nagyszótár*. MTA Nyelvtudományi Intézet (cédulatár).
- NyKk. = GRÉTSY LÁSZLÓ–KOVALOVSKY MIKLÓS főszerk. (1980, 1985): *Nyelvművelő kézikönyv*. I–II. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- TESz. = BENKŐ LORÁND főszerk. (1967–1984): *A magyar nyelv történeti-etimológiai szótára*. I–IV. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- TNyt. = BENKŐ LORÁND főszerk. (1991–): *A magyar nyelvtörténeti nyelvtana*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- Tsz. = *Magyar tájszótár*. Kiadta a Magyar Tudós Társaság. Buda, 1838.
- UEW. = KÁROLY RÉDEI Hrsg. (1986): *Uralisches etymologisches Wörterbuch*. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- ÚMTsz. = B. LŐRINCZY ÉVA főszerk (1979–): *Új magyar tájszótár* I–. Budapest, Akadémiai Kiadó.
- VilirLex. = KIRÁLY ISTVÁN főszerk. (1970–1996): *Világirodalmi lexikon*. I–XIX. Budapest, Akadémiai Kiadó.